

Акцэнт на эксперымент

Не паспелі завяршыцца абароны дыпламаў у творчых ВНУ, як літаральна з пачатку ліпеня ўжо распачнуцца прыёмныя іспыты. Хто ж прыйдзе на змену выпускнікам-пяцікурснікам? І як складзецца лёс новаспечаных маладых спецыялістаў? На абмеркаванні надзённых пытанняў пад цудоўнымі назвамі “Абітурыент-2010” і “Выпускнік-2010” кіраўнікі трох вядучых устаноў культуры сабраліся ў рэдакцыі “К” на своеасаблівы “рэктарат”. У размове ўзялі ўдзел рэктар Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў Рычард СМОЛЬСКІ, прарэктар па вучэбнай рабоце гэтай ВНУ Лідзія БЯРОЗКІНА, рэктар Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі Аляксандр РАШЧУПКІН, рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Барыс СВЯТЛОЎ, рэдактары аддзелаў газеты “Культура” Таццяна КОМАНАВА, Яўген РАГІН і Надзея БУНЦЭВІЧ.

Рычард СМОЛЬСКІ:

- Летась дзве нашы акадэміі - мастацтваў і музыкі - праводзілі падлік балаў на прыёмных іспытах па новай, эксперыментальнай, сістэме. Да адзнак, атрыманых на творчых іспытах (а менавіта прадэманстраваныя там здольнасці і вызначаюць прыдатнасць абітурыента да абранай ім спецыяльнасці), далучаўся сярэднеарыфметычны падлік адзнак па цэнтралізаваным тэсціраванні і атэстаце. Падводзячы вынікі, мы адзначылі, што новая сістэма папраўдзе дае дарогу самым таленавітым. Многія з іх абіраюць сваю прафесію яшчэ ў дзяцінстве. А “выпадковых” абітурыентаў адсейвае папярэдня камісія, якой, перш чым падаваць дакументы, яны прад’яўляюць свае ранейшыя творчыя работы. Вядома, рашэнне камісіі мае рэкамендацыйны характар, але гэтая мера дапамагае абітурыентам рэальна ацаніць свае сілы. І, можа, - своечасова зрабіць выбар іншай ВНУ.

Аляксандр РАШЧУПКІН:

- У нас вельмі падобныя ўмовы. Бо, прыходзячы паступаць у Акадэмію музыкі, кожны з абітурыентаў ужо гадоў адзінаццаць займаецца музыкай, маючы за плячыма сем гадоў навучання ў музычнай школе і чатыры - у музычным вучылішчы. Гэта не тычыцца хіба вакалістаў: калі ў чалавека ёсць спеўны талент, ён можа прыйсці да нас без усялякай падрыхтоўкі. І такія выпадкі - нярэдка. Возьмем хаця б некаторых салістаў Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі: Дзмітрый Капілаў прыйшоў да нас з будаўнічай ВНУ, Алег Гардынец быў спартсменам, нават рэкардсменам рэспублікі па цяжкай атлетыцы... І яшчэ. Існуе меркаванне, што выкладчык ВНУ не павінен займацца падрыхтоўкай абітурыентаў, бо гэта вядзе да карупцыі. Але з музыкай сітуацыя - акурат супрацьлеглая. Існуе шмат розных выканальніцкіх школ, тэхнік, метадык. І для юнага музыканта няма нічога горшага, як сёння навучацца па адной сістэме, заўтра - па другой, змяняць тую ж пастаноўку рук. Гэта азначае - штотраз пачынаць усё спачатку і не рухацца

наперад. Таму ў свой час мы імкнуліся да таго, каб лепшыя выкладчыкі кансерваторыі адначасова выкладалі і ў музычным ліцэі пры кансерваторыі. Бо толькі такі падыход, калі з маленства да юнацтва ажыццяўляецца паслядоўная перадача вопыту (у дачыненні да музыкантаў - “з рук у рукі”), і забяспечвае пераемнасць музычных традыцый. А ў выніку

дазваляе скласці і развіваць надалей нацыянальную выканальніцкую школу. Выкладчыкі Акадэміі і цяпер адначасова працуюць у сярэднім звяне, а да таго ж, актыўна ездзяць па рэспубліцы, кансультуюць адораных дзяцей. Без гэтага папросту немагчыма! Так што яшчэ задоўга да пачатку прыёму мы сваіх абітурыентаў ведаем у твар, многіх - літаральна з пяцігадовага ўзросту.

Надзея БУНЦЭВІЧ:

- У Беларускам дзяржаўным універсітэце культуры і мастацтваў, здаецца, сітуацыя крыху іншая. Некаторыя, наколькі я разумею, вызначаюцца са сваім выбарам у апошні момант. Таму, мабыць, і да эксперыменту вы далучыліся пазней?

Барыс СВЯТЛОЎ:

- Я з вамі не пагаджуся. Калі ў дзвюх акадэміях праводзіўся эксперымент, мы трымалі руку на пульсе. Сёлета ж гэтая спроба ўжо сталася практыкай і будзе ўкараняцца, у тым ліку, і ў нашым універсітэце. Таму сёння больш дакладна казаць не пра далейшы працяг эксперыменту, а пра ягонае ператварэнне ў заўсёдную практыку, якая будзе рэалізавана і ў нашай установе. Чаму летась мы не прымалі ўдзел у эксперыменце? Таму што існавала некалькі спецыяльнасцей, якія не траплялі ў рамкі яго правядзення. У астатнім жа - гатовы былі і летась праводзіць прыём па новай сістэме падліку балаў.

Надзея БУНЦЭВІЧ:

- А ці адыгрывае ролю ўзрост абітурыента? Калісьці, памятаю, на кампазітарскае аддзяленне кансерваторыі прымалі, за рэдкім выключэннем, тых, хто ўжо аднойчы скончыў гэтую навучальную ўстанову па якой-небудзь з іншых спецыяльнасцей. З цягам часу на кампазіцыі такія ўмовы зніклі, але захаваліся, да прыкладу, у прыёме на оперна-сімфанічнае дырыжыраванне...

Рычард СМОЛЬСКІ:

- Для тэатральна-рэжысёрскіх спецыяльнасцей узрост таксама мае значэнне.

Лідзія БЯРОЗКІНА:

- На акцёрскія спецыяльнасці мы імкнёмся прымаць маладых людзей да 23-х гадоў, бо гэта самы спрыяльны ўзрост для фарміравання творчай асобы. Сваю ролю адыгрывае і пол: хлопцаў трэба прыняць амаль удвая больш за дзяўчат. І не таму, што яны, маўляў, лепшыя. Зірніце на сусветны тэатральны рэпертуар: большасць роляў у п'есах - мужчынскія.

Аляксандр РАШЧУПКІН:

- Затое галоўныя ролі, здаецца, часцей жаночыя. Ды яшчэ якія яркія, каларытныя! Тут і Джульета, і лэдзі Макбэт, і Клеопатра - каму не захочацца гэта сыграць?

Лідзія БЯРОЗКІНА:

- Для паўнаважных паставак мужчын патрабуецца больш. Адпаведна, і шанцаў у хлопцаў пры паступленні крыху больш. На рэжысёрскія ж спецыяльнасці - расклад іншы. Сюды часта імкнуча ўчарашнія школьнікі, а прафесія гэтая - надвычай складаная: яна патрабуе і жыццёвага вопыту, і арганізатарскіх здольнасцей, і ўмення знаходзіць паразуменне з самімі людзьмі, што таксама напрацоўваецца гадамі, і сфарміраванага ўяўлення аб паставачным працэсе. Вядома, бяром і школьнікаў, і ў многіх атрымліваецца добра, працуюць яны паспяхова. Але, як паказала практыка, для рэжысёраў мастацкага, дакументальнага кіно і нават анімацыі патрэбны яшчэ больш сур'ёзны погляд на свет, асэнсаванне сябе ў гэтым свеце. І мы абмяркоўваем прапановы, наадварот, узняць узроставы цэнз пры прыёме на гэтыя спецыяльнасці, каб да нас трапілі людзі, магчыма, ужо з вышэйшай адукацыяй, з цалкам сфарміраваным поглядам на прафесію. Як у Акадэмію музыкі збольшага не паступіш без папярэдняй музычнай адукацыі, так і да нас павінны прыходзіць людзі, якія ўжо маюць пэўны вопыт у гэтай сферы дзейнасці.

Таццяна КОМАНОВА:

- Так, пасля школы многімі кіруюць адно мары, а ў больш дарослых, спрактыкаваных абітурыентаў, акрамя ўсяго, існуе і прагматычны погляд на прафесію - як на тое, чым ён сапраўды будзе займацца ўсё астатняе жыццё, а не проста прынясе дыплом сваім бацькам, каб іх узрадаваць.

Лідзія БЯРОЗКІНА:

- Так што ў дадзеным выпадку ўзрост - яшчэ і гарантыя таго, што падрыхтоўка такога спецыяліста, якая патрабуе вялізных грошай, не будзе марнай. Бо чалавек, які мае сваю матывацыю і не глядзіць на прафесію скрозь ружовыя акулеры, ужо не збочыць з абранага шляху. А ўжо сёння можна засведчыць, што цікавасць да новага факультэта і яго спецыяльнасцей - вельмі вялікая. Нягледзячы на тое, што інфармацыя размешчана і на сайце, і ў адпаведных даведніках, нам тэлефануюць ды тэлефануюць: мабыць, вельмі важнымі аказваюцца менавіта жывыя стасункі. Прычым звоняць, у асноўным, тыя, хто ўжо скончыў або заканчвае нейкую ВНУ і збіраецца паступаць менавіта на рэжысуру: яны свядома ідуць не на перападрыхтоўку, а на атрыманне другой вышэйшай адукацыі. Таму можна казаць, што працэс адбываецца двухбаковы.

Рычард СМОЛЬСКІ:

- Абапіраемся мы і на еўрапейскі вопыт. Калі рыхтавалася адкрыццё факультэта экранных мастацтваў, я вывучаў напрацоўкі замежных школ. І высветліў тое ж самае. У Берлінскую кінашколу на рэжысёраў бяруць пасля 25 гадоў, у Лондане, дзе ажно дзве буйныя кінашколы, - таксама. У выніку туды прыходзяць інтэлектуальна развітыя, цалкам сфарміраваныя творчыя асобы, якія ведаюць, што яны хочучь сказаць.

Надзея БУНЦЭВІЧ:

- І навучаюцца, адпаведна, таму, як выказаць тое, што неабходна, на мове тэатра і кіно. Тое ж тычыцца і дырыжораў. Акрамя харавога, у Акадэміі музыкі выкладаецца аркестравае дырыжыраванне. Але, як я заўважыла, часам студэнты, набыўшы прафесійныя навыкі мануальнай тэхнікі (так бы мовіць, "рукамі махання"), не заўсёды гатовы самастойна вызначыць, якім павінен атрымацца праддырыжыраваны імі твор: якую з партый, можа, трэба падкрэсліць, а якую, наадварот, крыху "схаваць у цень", - ад гэтага ж можа змяніцца не толькі драматургія, але і стылістыка, сам сэнс твора! Да такога разумення безлічы трактовак і ўмення знайсці сваю, адметную, а не проста паўтарыць знойдзенае вялікімі майстрамі, трэба папросту дарасці. Бо калі ты граеш сола або ў ансамблі, зрабіць гэта прасцей. А ў тым жа аркестры? Трэба ж яшчэ, каб музыканты адгукнуліся на твае прапановы, а не ігнаравалі іх, працягваючы граць так, як калісьці вывучылі. Таму і на оперна-сімфанічнае дырыжыраванне, і на оперную рэжысуру ў Акадэмію музыкі прымалі людзей з вышэйшай музычнай адукацыяй - гэта цалкам справядліва.

Таццяна КОМАНОВА:

- Але ж вашым дзвюм ВНУ прасцей, бо вы ці ведаеце сваіх абітурыентаў літаральна змалку, ці атрымліваеце ўжо сфарміраваную індывідуальнасць. Дый надалей - можаце без цяжкасцей сачыць за далейшым творчым лёсам выхаванцаў, назіраючы іх на сцэнічных і канцэртных пляцоўках. А як быць Універсітэту культуры і мастацтваў? Многіх са сваіх абітурыентаў яны бачаць упершыню, ды і потым бывае складана прасачыць, што з імі адбываецца. Як вы вызначаеце матывацыю? Што робіце, каб чалавек застаўся ў сваёй прафесіі, а не змяніў яе, паклаўшы дыплом на паліцу?

Барыс СВЯТЛОЎ:

- Думаю, гэта не зусім так. Большасць нашых студэнтаў таксама прыходзіць у нашу ВНУ абсалютна свядома, з дакладна вызначанай матывацыяй. І адбываецца гэта таму, што ў нас добра наладжана сістэма прафарыянтацыйнай працы. Існуе яна літаральна з дня заснавання нашай ВНУ і ўключае разнастайныя формы, у тым ліку выезды выкладчыкаў у рэгіёны - у абавязковым парадку. Дзяржаўныя іспыты ў вучылішчах і каледжах, куды нашы прафесары часта запрашаюцца старшынямі камісій, даюць поўнае ўяўленне пра нашых абітурыентаў. Здраецца, асабліва таленавітым нашы выкладчыкі ненавязліва нагадваюць, каб "не забыліся" паступіць ва Універсітэт на тую ці іншую спецыялізацыю. Ёсць у нас і такая форма, як прыём на аснове дамовы, з мастацкімі каледжамі адразу на другі курс. Бывае, такіх абітурыентаў набіраецца амаль цэлая вучэбная група. Так што з матывацыяй у нас усё ў парадку. Дый з размеркаваннем - таксама: усе ідуць працаваць па

сваёй спецыяльнасці. Бюджэнікаў, якія атрымалі вольны дыплом, менш, чым адзін працэнт. Больш за тое: дзесьці з мінулага года ўзнікла тэндэнцыя, калі выпускнікі-платнікі, якія навучаліся за ўласныя сродкі, просяць уключыць іх у колькасць тых, хто падлягае размеркаванню, што мы, дарэчы, і робім.

Надзея БУНЦЭВІЧ:

- Але дзе гарантыя, што, адпрацаваўшы вызначаны законам тэрмін, малады спецыяліст не пакіне сваё месца працы або, тым больш, атрыманую прафесію? А менавіта так нярэдка і адбываецца. Як жа забяспечыць сяло спецыялістамі?

Барыс СВЯТЛОЎ:

- А гэта ўжо іншы бок справы. Яны і згодны былі б застацца, калі атрымалі б адпаведныя ўмовы: тое ж жыллё, добры заробак. Але мы не можам ім у гэтым дапамагчы: усё гэта - у кампетэнцыі мясцовых улад. І калі малады чалавек не задаволены, ён будзе шукаць сабе іншае месца працы - канешне, бліжэй да сталіцы, калі не ў ёй самой.

Яўген РАГІН:

- Ці вядзецца статыстыка: апошнім часам больш маладых спецыялістаў застаецца або ўсё ж з'язджае?

Барыс СВЯТЛОЎ:

- Больш застаецца. Але дэфіцыт на нашых выпускнікоў усё роўна існуе: на аднаго выпускніка - дзве заяўкі.

Яўген РАГІН:

- А ці супрацоўнічаеце вы з упраўленнямі, аддзелаў культуры рэгіёнаў?

Барыс СВЯТЛОЎ:

- Так, і вельмі песна. Думаю, адно з выйсцяў - мэтавая падрыхтоўка, калі чалавек, адвучыўшыся на дзённым аддзяленні, вяртаецца ў тую ўстанову, якая дасылала яго вучыцца. Гэта адзін з тых рэзерваў, што яшчэ не вычарпаны. Што ж да завочнікаў, дык тут трэба развіваць філіялы на месцах. У прыватнасці, у нас існаваў філіял у Мазыры. Можна, спачатку не ўсё там было, як след, але мы давялі да ладу, а сёлета пачынаем набор у Магілёве на бібліятэчную справу, каб ліквідаваць дэфіцыт у гэтай галіне.

Аляксандр РАШЧУПКІН:

- Адкрыццё філіялаў і іх далейшае развіццё - на мой погляд, гэта адзін з мэтазгодных шляхоў забеспячэння рэгіёнаў кадрамі. Мы гэта бачым па выніках працы сваіх філіялаў. Дваццацігадовы вопыт работы нашага філіяла ў Магілёве даў 300 выпускнікоў, і 250 з іх працуюць у рэгіёне. А ўсе хваляванні наконт якасці такой адукацыі - дайце філіялам стаць на ногі і разгарнуцца. Ну, не просім жа мы чатырохгадовае дзіця вывучыць на памяць усяго "Яўгенія Анегіна"! Так і тут. Але іншага шляху папросту няма! Бо зразумела, што дзяўчына, якая прыехала вучыцца ў Мінск, напрыклад, з Гродна, і хлопец, скажам, з Баранавічаў, калі пабяруцца шлюбам, дык не паедуць ні ў Гродна, ні ў Баранавічы, а здымуць кватэру ў Мінску і застануцца працаваць тут - тым больш, што вакансій у

сталіцы хапае. Калі ж яны адвучацца на месцы, дык там жа, хутчэй за ўсё, і ажэняцца ды застануцца ў родных мясцінах.

Яўген РАГІН:

- Я часта бываю ў камандзіроўках, менавіта ў раёнах, і паўсюль чую адныя і тыя ж запыты: дашліце да нас харэографію - хай не з вышэйшай, а нават з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, - дайце нам акампаніятару! Па просьбе шматлікіх работнікаў культуры з рэгіёнаў адрасую гэтыя пытанні да Акадэміі музыкі. Можа, баяцца вашы выпускнікі сучаснага сяла? Не ведаюць яго спецыфікі? Таму і едуць, адразу разлічваючы, каб пры першай жа магчымасці вярнуцца ў сталіцу.

Аляксандр РАШЧУПКІН:

- Зноў-такі, калі рэгіён забяспечвае ўмовы, туды з задавальненнем едуць выпускнікі: не скажу, што выключна Акадэміі музыкі, але музычных вучылішчаў - дакладна.

Яўген РАГІН:

- Так, у райцэнтр.

Аляксандр РАШЧУПКІН:

- Не толькі: у сяло - таксама.

Яўген РАГІН:

- У тых жа Бялынічах на Магілёўшчыне...

Аляксандр РАШЧУПКІН:

- Дык там шыкоўны Цэнтр культуры!

Яўген РАГІН:

- Сапраўды так, працуюць. Тым больш, што побач пралягае траса "Мінск - Магілёў". А дзесьці ў глыбініцы - спецыяліста не дачакаешся.

Лідзія БЯРОЗКІНА:

- Думаю, усё ж такі сяло павінны забяспечваць выпускнікі найперш сярэдняга звяна. Ці мэтазгодна ўкладаць такія грошы ў падрыхтоўку спецыялістаў экстракласа, каб тыя потым ехалі на сяло? Тых жа мастакоў мы штогод набіраем усяго шэсць. Што ж яны паедуць на вёску, калі ёсць выпускнікі і мастацкіх вучылішчаў, і БДПУ імя Максіма Танка, якія могуць выкладаць тое ж маляванне! Але ёсць і зваротныя прыклады. Той жа Дзмітрый Дрыневіч цяпер заканчвае магістратуру. Вы, пэўна, яго ведаеце - па шматлікіх бігбордах з рэкламай, дзе ён здымаўся. І вось той смешны, абаяльны акцёр, якога запрашаюць паўсюль, паедзе сёлета ў сяло. Для чалавека яго прафесіі нават два гады там - вялікая школа жыцця, магчымасць спасцігнуць тое, без чаго ён потым не зможа сыграць тыя або іншыя ролі. Так што ў кожным асобным выпадку падыход павінен быць строга індывідуальным.

Яўген РАГІН:

- Ведаю шмат прыкладаў, калі добрых выпускнікоў у рэгіёнах імкнуцца ўсімі сіламі затрымаць. У тым жа Рагачове - далі харэографу кватэру, каб толькі застаўся. Дык і застаўся ж! І працуе выдатна: вынікі відавочныя па тым жа конкурсе "Зорка ўзышла над Беларуссю".

Аляксандр РАШЧУПКІН: - У любой установе, звязанай з адукацыяй, павінны працаваць людзі з вышэйшай адукацыяй - нават у дзіцячым садку. Калі ў малодшых класах агульнаадукацыйнай школы працуе чалавек, які скончыў педагагічны ўніверсітэт, дык чаму ў музычную школу павінен прыходзіць чалавек з вучылішчам за плячыма? Тым больш, што ў музыцы вельмі важныя менавіта першыя крокі, звязаныя з правільным гуказдабываннем: здараецца, гэта ўжо не пераробіш, і для адоранага ад прыроды дзіцяці закрываюцца дзверы ў акадэмічнае выканальніцтва.

Таццяна КОМАНАВА:

- Дык мо лаўрэатам міжнародных конкурсаў варта працаваць на імідж краіны?

Аляксандр РАШЧУПКІН:

- Не скажыце. Кожны вольны сам абіраць свой шлях, і камусьці ў рэгіёне куды камфортней, бо ён як творца адчувае сваю значнасць, незаменнасць, а для мастака гэта вельмі важна. Рэгіёны ўвогуле павінны быць своеасаблівым магнітам: свежае паветра, сырадой... Таленавіты чалавек прынясе карысць на любым месцы - і зможа зрушыць саму культурную інфраструктуру раёна.

Яўген РАГІН:

- Такія прыклады ёсць. Хойнікі, рэжысёр аматарскага драматычнага тэатра: у яго - прэм'ера за прэм'ерай, усе яго ведаюць, паважаюць, вельмі любяць. А былі б у яго такія ўмовы ў Мінску? Наўрад ці.

Рычард СМОЛЬСКІ:

- Усё роўна гэтакімі мерамі праблему кадраў на сяле хутка не вырашыць, бо гэта, хутчэй, выключэнні з правілаў, а не само правіла. А тое, што Універсітэт культуры і мастацтваў узяў курс на адкрыццё філіялаў у рэгіёнах, сапраўды зможа вырашыць многія праблемы. Да таго ж, у сферы культуры існуюць як масавыя прафесіі - тыя ж бібліятэкар, работнік клуба - так і эксклюзіўныя - скажам, кінарэжысёр. Мы ж не будзем арыентаваць яго на сяло, бо ён патрэбны на "Беларусьфільме". У іншым выпадку - будзе на тэлебачанні (зноў-такі, сталічным) здымаць тэлесерыялы. Таму і падыходы як да навучання такім прафесіям, так і да размеркавання тут прынцыпова розныя.

Лідзія БЯРОЗКІНА:

- Акцёры ж - калі ласка, едуць працаваць ва ўсе абласныя тэатры. Так што нельга сказаць, што мы ўсіх сваіх выпускнікоў затрымліваем у сябе.

Таццяна КОМАНАВА:

- Цікава, наколькі тады апраўдвае сябе платная адукацыя ў сферы мастацтваў? Бо існуе такое паняцце, як прэстыж прафесіі. Ці не шкодзіць гэтаму платнае навучанне? Бо асабіста мне неаднойчы даводзілася чуць, што платная адукацыя - гэта, маўляў, ні што іншае, як легальная, узаконеная форма набыцця дыплама. Ці згодныя вы з такім сцвярдэннем? І ці сустракаліся з падобнай тэндэнцыяй?

Рычард СМОЛЬСКІ:

- Я абсалютна не згодны з падобнымі фармулёўкамі. Бо і бюджэтнікі, і платнікі займаюцца па адных і тых жа праграмах, у адных і тых жа выкладчыкаў, і патрабаванні да іх - аднолькавыя. І калі прафесар чытае адну для ўсіх лекцыю, ці ж можа ён камусьці чагосьці "не дадаць"? Вядома, ва ўсе часы на ўсіх спецыяльнасцях былі і будуць людзі "выпадковыя", якія проста "становяцца ў чаргу" за дыпламам. Але ў сферы мастацтваў іх працэнт зусім маленькі - зноўку, з-за матывацыі, пра якую мы шмат гаварылі. Прыкладу і такі прыклад, які мне давалося назіраць у адной з камерцыйных ВНУ. Прафесар сядзіць перад маніторам і чытае курс лекцый па эканоміцы. У гэтай аўдыторыі - каля 50 - 60 студэнтаў. І яшчэ ў некалькіх, дзе замест жывых стасункаў з прафесарам студэнты слухаюць яго па маніторы, - па столькі ж. У выніку на аднаго прафесара прыходзіцца каля 300 студэнтаў. Гэта, мабыць, і ёсць адукацыйны бізнес. У мастацтве такое немагчыма: тут цалкам індывідуальны падыход да кожнага вучня, і выкладчык нясе адказнасць за кожнага студэнта, незалежна ад таго, на якой форме аплаты за навучанне той знаходзіцца. Дый дзяржава цяпер дапамагае платнікам, заснаваўшы крэдыт на навучанне.

Лідзія БЯРОЗКІНА:

- Групы настолькі маленькія, што кожны - навідавоку. І калі хтосьці не вытрымлівае канкурэнцыі з больш таленавітымі, дык папросту сыходзіць сам. Калі ж у чалавека ёсць патэнцыял, але ён не здолеў выявіць яго напоўніцу на прыёмных іспытах (надта хваляваўся або крыху разгубіўся, не змог сканцэнтравацца), дык ён потым развівае яго - здараецца, лепей за іншых. І наадварот: калі не спраўляецца, "не цягне", мы спачатку спрабуем зрушыць яго з месца. Калі ж - безвынікова, дык адлічваем, нягледзячы ні на якія грошы: прэстыж навучальнай установы даражэйшы.

Аляксандр РАШЧУПКІН:

- Думаю, аптымальны варыянт тут - пакідаць яго на другі год: на тэрмін, які патрэбны, каб ён навучыўся. І ўсе гэтыя гады хай плаціць грошы! Калі ж сур'езна, дык хацеў бы дапоўніць, што на платнае навучанне трапляюць зусім не "двоечнікі", а тыя, хто крыху не дабраў балаў па конкурсе. Улічваючы ж тое, як падлічваліся балы раней, калі агульнаадукацыйныя дысцыпліны маглі "пераважыць" бал па спецыяльнасці, можна з яшчэ большай доляй упэўненасці канстатаваць: нашы студэнты-платнікі не горшыя за бюджэтнікаў. Праводзілі мы і падлікі. Высветлілася, што роўна палова платнікаў вучыцца на "выдатна" і "добра". Яшчэ чвэрць - гэтка "сярэднячкі". І, нарэшце, чвэрць - у меру здольнасцей, як кажуць, вучацца сюды-туды. Нагадаю і тое, што існуе сістэма пераводу з платнага навучання на бясплатнае, прадугледжаны і зніжкі. І ў нас даволі высокі працэнт тых, каго мы пераводзім з платнага на бясплатнае і хто атрымлівае зніжкі. Гэта - яшчэ адзін доказ таго, што вучацца платнікі вельмі добра. Да таго ж, усе цудоўна разумеюць, што атрымаць дыплом у нашай сферы - гэта толькі палова справы. Бо калі той дыплом са "здавальняючымі" адзнакамі, дык працаўладкавацца будзе папросту немагчыма: хто такога музыканта возьме? Бо бяруць не па дыпламе, а - па ўменні, якое, у адрозненне ад дыплама, трэба абараняць не толькі штогод, але і штодня. Да таго ж, ва ўсе аркестры,

творчыя калектывы заўсёды праводзіцца конкурс. І калі ты яго не праходзіш, дык пра што можна гаварыць?

Лідзія БЯРОЗКІНА:

- Мы, да прыкладу, не прымаем на платнае навучанне рэжысёраў. Бо, каб атрымаць дыплом, ім давядзецца самастойна здзейсніць пастаноўку, зняць кіно, а гэта патрабуе вялізных капіталаўкладанняў. Нават - калі бацькі нас угаворваюць: маўляў, мы прададзім кватэру, каб толькі наша дзіця атрымала гэтую прафесію! Мы ж кажам у адказ: а навошта? Бо цяпер яны прададуць машыну, дачу, кватэру, а што будзе іхняе дзіця рабіць надалей? Ёсць прафесіі, дзе аднымі ведамі не абыдзешся, - абавязкова патрэбны здольнасці, і немалыя.

Рычард СМОЛЬСКІ:

- Можна заўважыць і такую ўзаемасувязь. Адкрыццё той або іншай спецыяльнасці ці нават рэгуляванне плана прыёму пачынае ўздзейнічаць на адпаведную сферу культуры. Скажам, адкрылі мы ў сябе рэжысуру, не спадзеючыся адно на выпускнікоў ВГИКа, - і гэта прынесла ўздым айчынных спецыялістаў у гэтай галіне.

Надзея БУНЦЭВІЧ:

- Ужо сёння заўважнымі становяцца маладыя оперныя рэжысёры - плён працы Акадэміі музыкі. Тая ж Ганна Маторная, пачаўшы з опернай студыі БДАМ, выйшла і на іншыя праекты, у тым ліку сумесна са студэнтамі Акадэміі мастацтваў.

Рычард СМОЛЬСКІ:

- Плануем зрабіць набор і на рэжысуру цырка: таксама спадзяёмся, што гэта ўскалыхне галіну, прывядзе да новых творчых здабыткаў. Ну, а падрыхтаваных спецыялістаў трэба падтрымліваць. Тыя ж мастакі сёння не ў лепшых умовах. А між тым, можна прадугледзець, каб замежны інвестар, укладаючы грошы ў навабуд, адзін-тры-пяць працэнтаў ад сабекошту закладаў на эстэтызацыю асяроддзя. Няхай на гэтыя грошы беларускія мастакі і скульптары ставяць помнікі, узводзяць манументы, няхай развіваецца наша нацыянальнае мастацтва!

Барыс СВЯТЛОЎ:

- Што да нашага Універсітэта, дык апошнім часам стала зразумела, што неабходны асобны факультэт эстраднага мастацтва.

Таццяна КОМАНОВА:

- А як вы ўвогуле падлічваеце, колькі абітурыентаў на якія спецыяльнасці прымаць?

Барыс СВЯТЛОЎ:

- У адрозненне ад Акадэміі, дзе агульная колькасць навучэнцаў - невялікая, у нас працуе маркетынгаваы цэнтр - ён і займаецца гэтымі разлікамі. Бо адзін выпускнік на дзве прапановы працаўладкавання - гэта сярэднеарыфметычны паказчык. А ёсць спецыяльнасці, на якія попыт большы за прапанову ледзь не ў чатыры разы! Здавалася б, выйсце - у элементарным павелічэнні вытворчых магутнасцей. Іншымі словамі - у

будаванні новага інтэрната і павелічэнні прыёму на самыя запатрабаваныя спецыяльнасці (Дарэчы, леташні конкурс на некаторыя складаў больш за 12 і нават за 18 чалавек на месца!). Але ж дзе ўзяць выкладчыкаў? Да таго ж, пагоня за масавасцю можа прывесці да страты адпаведнага ўзроўню падрыхтоўкі, а мы не можам гэтага дапусціць.

Надзея БУНЦЭВІЧ:

- Вядома, дадзенае пасяджэнне не вырашыць усіх пытанняў. Але добра, што яны былі ўзняты. Такое сумеснае абмеркаванне, трэба спадзявацца, будзе цікавае не толькі ўласна абітурыентам, але і ўсім, хто цікавіцца беларускай нацыянальнай культурай, бо яе развіццё наўпрост залежыць ад дзейнасці навучальных устаноў, якія і фарміруюць нацыянальныя мастацкія школы, забяспечваючы пераемнасць і захаванне лепшых традыцый.

Фота Юрыя ІВАНОВА

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ